

Beslut

Datum 2024-10-07

Dnr 2023:8098

Sida 1 (23)

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av högstadiets undervisning om
kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer vid
Montessoriskolan Globen i Alingsås kommun, med
Alingsås Montessori skola Globen som huvudman**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Montessoriskolan Globen avseende undervisningens kvalitet utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer.

Alingsås Montessori skola Globen har godkännande att bedriva förskoleklass och årskurserna 1–9 vid Montessoriskolan Globen i Alingsås kommun enligt Skolinspektionens beslut den 17 november 1998 (dnr 98:924) och den 10 januari 2000 (dnr 99:1783).

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas undervisning utifrån valda delar av kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. Granskningen omfattar skolornas arbete med att bland annat förebygga och bemöta intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism, homo- och transfobi samt hedersrelaterat våld och förtryck. Samtliga ämnen i högstadiet ingår i granskningen.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Montessoriskolan Globen den 28 augusti 2024. Besöket genomfördes av utredarna Carl Bexell och Caroline Engskär.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som begärts in från huvudmannen och skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från de skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras våren 2025 och utgör en del av Skolinspektionens regeringsuppdrag om att granska skolornas arbete med det nya kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer.

Beslut

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck

Montessoriskolan Globen i Alingsås kommun uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer **i låg utsträckning** utformas för att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande delar:

- arbeta med att samordna undervisningen av kunskapsområdet för att synliggöra olika perspektiv så att eleverna får en helhetsbild samt möjlighet till fördjupning i lärandet
- arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter

Montessoriskolan Globen i Alingsås kommun uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer **i låg utsträckning** utformas för att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter.

Rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande delar:

- arbeta aktivt med strategier för att skapa ett öppet och tillitsfullt klassrumsklimat
- integrera frågor om intolerans, destruktiva jargonger och normer i undervisningen
- gör eleverna delaktiga i undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer

Uppföljning

Huvudmannen ska senast **den 15 april 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till
kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se Hänvisa till
Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:8098) i de
handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Sammanfattning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer i låg utsträckning utformas för att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Granskningen av återkommande, aktuell och fördjupad undervisning visar att undervisningen är återkommande i vissa ämnen och årskurser. Undervisningen är uppdaterad med hänsyn till utvecklingen inom kunskapsområdet, men den är endast till viss del fördjupad.

Granskningen av ämnesintegrerad undervisning visar att sexualitet, samtycke och relationer tas upp i flera olika ämnen, men lärarna samordnar inte sin undervisning så att frågor med koppling till kunskapsområdet kan belysas genom perspektiv från olika ämnen och ge eleverna en helhetsbild.

Granskningen av kritiskt förhållningssätt och förmåga att fatta egna beslut visar att undervisningen ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön, men i begränsad utsträckning till hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare ger undervisningen eleverna möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat pornografi. Undervisningen ger även eleverna möjlighet att förstå betydelsen av samtycke och bidrar till att utveckla elevernas förmåga att leva sig in i andra människors situation och erfarenheter.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer i låg utsträckning utformas för att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter.

Granskningen av ett öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat visar att undervisningen har ett innehåll som gör att alla elever oavsett könsidentitet och sexuell läggning känner sig inkluderade. Samtidigt visar granskningen att lärarna arbetar med få strategier för att främja god samvaro i klassrummet och det skiljer sig åt i vilken utsträckning lärarna gör så. Det finns inte alltid medvetna strategier i undervisningen för att alla elever oavsett könstillhörighet ska vilja och våga reflektera och samtala.

Granskningen av bemötande och insatser som hävdar de värden som läroplanen anger visar att endast vissa lärare bemöter utspel för intolerans och destruktiva jargonger och normer bland eleverna för att fördjupa dessa frågor i undervisningen.

Granskningen av elevdelaktighet visar att eleverna får utvärdera undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer, men de är inte delaktiga i planering och genomförande av undervisningen.

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive område.

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck

Här bedöms:

- Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning
- Ämnesintegrerad undervisning
- Kritiskt förhållningssätt och förmåga att fatta egna beslut

Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning

Undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer är återkommande och aktuell, men är endast till viss del fördjupad

Granskningen visar att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer är aktuell och finns med som ett inslag i flera ämnen från årskurs 7 till 9, med en tydlig tyngdpunkt under årskurs 8 då kunskapsområdet behandlas i biologiämnet samt under en ämnesövergripande projektvecka. Undervisningen är dock endast till viss del fördjupad.

Av intervjuer med lärare och elever framgår att det finns ämnen där kunskapsområdet berörs återkommande under flera årskurser såsom engelska och svenska, där teman som kärlek, relationer, sexualitet och samtycke finns med i den litteratur och de texter som eleverna läser. En lärare beskriver att kunskapsområdet finns med som ett kontinuerligt inslag i undervisningen i idrott och hälsa, exempelvis när det handlar om normer om vad som är manligt och kvinnligt i förhållande till idrottsutövande. Huvuddelen av undervisningen i kunskapsområdet sker under årskurs 8, då det tas upp i biologiämnet under arbetsområdet "sex och samlevnad". Exempel på begrepp och fenomen som behandlas är sex, graviditet, abort, samtycke, sexualbrott och pornografi. Kunskapsområdet behandlas också i de samhällsorienterande ämnena, då bland annat samtycke och sexualbrott behandlas inom arbetsområdet lag och rätt. Vidare genomför lärarna en återkommande projektvecka i årskurs 8, som kallas "Bryt", där eleverna bland annat arbetar med föreställningar om manligt och kvinnligt, normer, könsroller och könsidentitet samt sexualitet. Elevernas uppfattning är att undervisningen inom kunskapsområdet har ägt rum i årskurs 6 och framför allt årskurs 8, exempelvis har undervisningen då handlat om kroppen, jämlikhet och samtycke.

I undervisningen knyter lärarna i vissa fall an till sådant som eleverna arbetat med tidigare, exempelvis i biologi där lärarna går igenom könsorganens delar och puberteten i årskurs 6 för att sedan återanknyta till det i årskurs 8. Likaså beskriver lärare i andra ämnen såsom engelska, att undervisningen inom kunskapsområdet utgår från elevernas ålder och mognad genom att i yngre årskurser exempelvis fokusera på vänskapsrelationer, medan man i senare årskurser arbetar mer med kärleksrelationer. Ett par elever uppger, i likhet med lärarna, att de får arbeta med andra och mer komplexa frågor i takt med stigande ålder. Eleverna säger dock att undervisningen till stor del är repetitiv samt att begrepp och företeelser såsom samtycke och graviditet nämnts som hastigast i biologiundervisningen utan möjlighet för eleverna att fördjupa sig, ställa frågor eller diskutera. Några elever framhåller att alla lärare inte verkar bekväma med att undervisa om kunskapsområdet, vilket innebär att delar av kunskapsområdet knappt eller inte överhuvudtaget berörs eller fördjupas.

Både elever och lärare uppger att det skiljer sig åt i vilken utsträckning lärarna tar reda på elevernas förkunskaper för att planera undervisningen. Det finns lärare som lyssnar in och tar reda på vad eleverna har för kunskaper sedan tidigare och det finns de lärare som inte tar reda på det i någon större utsträckning.

Vidare uppger elever och lärare att undervisningen är aktuell och uppdaterad. Flera lärare ser kontinuerligt över det material och den litteratur som används i undervisningen, bland annat i syfte att begrepp och företeelser som tas upp inte ska vara daterade. Det förekommer också att aktuella händelser lyfts in i undervisningen, exempelvis i de natur- och samhällsorienterande ämnena, genom nyheter eller forskning som knyter an till kunskapsområdet. Ett exempel som nämns av eleverna är att lärarna har lyft sociala mediers betydelse för synen på sex.

Vidare framkommer att lärarna sällan använder sig av annan kompetens för att bredda och fördjupa perspektiven i undervisningen. Ett återkommande inslag i arbetet med kunskapsområdet är dock att eleverna får besöka ungdomsmottagningen i årskurs 8. Inför besöket får eleverna under lektionstid förbereda frågor att ställa till personal på ungdomsmottagningen, men besöken följs inte upp och knyts inte heller till undervisningen inom kunskapsområdet. I övrigt framkommer att eleverna inte får möta några andra externa organisationer eller, med enstaka undantag, representanter för elevhälsan i samband med att kunskapsområdet behandlas.

Ämnesintegrerad undervisning

Kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer tas upp i olika ämnen, men ger inte eleverna en helhetsbild

Granskningen visar att det finns ett visst samarbete mellan lärarna i olika ämnen samt att eleverna får arbeta ämnesövergripande om kunskapsområdet under en

projektvecka i årskurs 8. Lärarna samordnar dock inte sin undervisning i tillräckligt stor utsträckning så att de frågor som omfattar kunskapsområdet belyses genom olika perspektiv från olika ämnen. Eleverna ges därmed inte en helhetsbild av kunskapsområdet.

Elever och lärare nämner projektveckan "Bryt" som det tillfälle då kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer särskilt berörs. Projektveckan är ett återkommande inslag som genomförs i årskurs 8 och under vilken flera ämnen ingår. Under veckan arbetar eleverna bland annat med föreställningar om manligt och kvinnligt, maktstrukturer kopplade till kön, identitet samt normer om könsroller och sexuell läggning. Enligt en lärare är en stor del av det centrala innehållet i biologi som berör kunskapsområdet koncentrerat till projektveckan.

I intervjuer med lärare och elever framkommer endast ett fåtal exempel på att lärarna samarbetar kring kunskapsområdet. Det finns ingen skolövergripande plan för undervisningen i kunskapsområdet och det varierar i vilken omfattning lärare som undervisar i olika ämnen samarbetar. Några lärare uppger att de samarbetar med ämneskollegor genom att exempelvis dela med sig av lektionsplaneringar och annat material. Andra lärare ger exempel på hur några lärare kan samarbeta kring ett arbetsområde, exempelvis när eleverna får göra egna musikvideos, vilket är ett samarbete mellan ämnena musik, bild, engelska och svenska. Ett annat exempel som lärarna nämner är arbetet med projektveckan "Bryt". Ett exempel som ges av en elev handlar om att lärarna som undervisar i de natur- och samhällsorienterande ämnena tangerar varandras undervisning när de kommer in på lagar, exempelvis om sexualbrott, i undervisningen.

Kritiskt förhållningssätt och förmåga att fatta egna beslut

Undervisningen ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplat till kön, men i begränsad utsträckning till hedersrelaterat våld och förtryck

Granskningen visar att eleverna i olika ämnen ges möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplat till kön samt föreställningar och stereotyper om vad som är manligt och kvinnligt. I intervju med lärare ges flera exempel från undervisningen i samhällskunskap, där eleverna får undersöka arbetsmarknaden ur ett köns- och jämställdhetsperspektiv, exempelvis vilka yrken som är mans- eller kvinnodominerade och löneskillnader mellan kvinnor och män. Eleverna får också i årskurs 8 arbeta med och diskutera mänskliga fri- och rättigheter ur ett jämställdhetsperspektiv. I det sammanhanget får eleverna också diskutera maktstrukturer som kan härledas till skillnader mellan könen. Ett annat exempel är från undervisningen i biologi i årskurs 8 där eleverna får diskutera egna

uppfattningar om hur en idealpartner förväntas vara, vad man själv förväntar sig och vad man tror att andra vill ha av en partner.

Föreställningar om manligt och kvinnligt tas också upp i undervisningen i idrott och hälsa, där elevernas bild av att pojkar respektive flickor utifrån kön skulle vara bättre respektive sämre på olika idrotter berörs. Även i ämnet musik lyfts maktstrukturer kopplade till kön genom att eleverna får analysera vilka könsroller och stereotyper som finns i musikvideos. Eleverna nämner särskilt att de har arbetat med normer om manligt och kvinnligt under projektveckan "Bryt" där de bland annat har fått diskutera normer, samt genomföra uppgifter kopplade till det.

Granskningen visar dock att eleverna i begränsad omfattning ges möjlighet att utveckla kunskaper om maktstrukturer som kopplar till hedersrelaterat våld och förtryck. Av intervju med lärare framkommer enbart några få exempel på hur hedersrelaterat våld och förtryck har tagits upp i undervisningen. Hedersrelaterat våld och förtryck har berörts inom ramen för undervisningen i samhällskunskap, då kopplat till området lag och rätt där det funnits med som en orsak kring ett rättsfall. I biologiundervisningen finns det med som en del i sex- och samlevnadsundervisningen, där lärarna exempelvis pratar om könsstämpning med eleverna. Flera lärare som undervisar i andra ämnen såsom musik, idrott och hälsa och svenska, uppger att hedersrelaterat våld och förtryck inte är något som de berör i sina respektive ämnen. Likaså är det få av de elever som intervjuats som uppger att de fått undervisning om hedersrelaterat våld och förtryck i något ämne. Det är beroende på vilken klass eleverna går i om det berörs i undervisningen eller ej. När det förekommit har det enligt eleverna varit i mycket begränsad omfattning under en del av en lektion.

Undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur sexualitet framställs i olika medier

Granskningen visar att eleverna får möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat pornografi.

I intervju med elever och lärare framkommer att eleverna i biologi får undersöka hur män och kvinnor framställs i olika bilder och i sociala medier. Utifrån hur kvinnor och män framställs får eleverna diskutera stereotyper kring kön. Bland annat har de genomfört ett fotoprojekt där de fotograferat företeelser i samhället som förstärker eller upprätthåller normer om kön. Även i idrott och hälsa lyfts frågan om olika kroppsideal som finns för kvinnor respektive män, vilket kopplas till undervisningen och omklädningsituationen. Av intervjuer framkommer att några av lärarna som undervisar i naturorienterande ämnen tar upp vad pornografi är och hur porrindustrin ser ut. I det sammanhanget lyfts också vem eller vilka som blir utsatta och huruvida det handlar om frivillighet. Andra

företeelser som berörs när pornografi behandlas är grooming och trafficking. Några elever uppger att de berört pornografi i undervisningen i biologi.

Undervisningen ger eleverna möjligheter att utveckla sin förmåga att leva sig in i andras situation och förmedlar betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att leva sig in i och förstå andra människors situation. Av intervjuer framkommer att relationer och empati finns med som inslag i undervisningen i flera ämnen. Till exempel får eleverna i biologiämnet diskutera vad som kännetecknar en sund relation och hur man vill att en partner ska vara. Frågan om hur vi förväntas vara mot varandra, samt kärlek och vänskap, kommer även in i arbetet med etik och moral i religionsämnet. Även i svenskundervisningen finns empati och välfungerande relationer med som ett återkommande tema i den litteratur som eleverna läser och de diskussioner som de har i anknytning till läsningen.

Granskningen visar vidare att undervisningen ger eleverna möjlighet att reflektera över betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. Flera lärare ger exempel på hur de i olika ämnen arbetar med begreppet samtycke och dess innebörd. I biologi pratar de mycket om samtycke i samband med momentet sex och samlevnad. Eleverna får lära sig om begreppet utifrån material som Skolverket har tagit fram om samtyckeslagen och diskutera utifrån det. Eleverna får också reflektera över olika fiktiva situationer och vad man bör tänka på när det gäller samtycke. I samhällskunskap lyfts samtycke när eleverna arbetar med området lag och rätt, där eleverna får diskutera vad samtycke innebär och var gränserna går. De diskuterar också samtycke i förhållande till våld i nära relationer. Andra exempel är att eleverna får diskutera samtycke och eventuella gråzoner utifrån litteratur som de läser i svenska, samt i idrott och hälsa där läraren förmedlar vikten av samtycke i samband med att eleverna rör vid varandra i olika undervisningsmoment.

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter

Här bedöms:

- Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat
- Bemötande och insatser som hävdar de värden som läroplanen anger
- Elevdelaktighet

Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Klassrumsklimatet kännetecknas inte av trygghet och tillit och det finns få strategier i undervisningen för att alla elever oavsett kön ska vilja reflektera och samtala

Granskningen visar att lärarna endast till viss del verkar för ett öppet och tillitsfullt klassrumsklimat så att både flickor och pojkar kan känna sig trygga när de samtalar om och diskuterar frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Eleverna är inte alltid bekväma och trygga i samtal och diskussioner.

Av intervjuer med lärare framkommer att det är vanligt att lärarna delar in eleverna i mindre grupper när de ska samtala om eller arbeta med sexualitet, samtycke och relationer. Syftet är att eleverna ska våga uttrycka sig och säga vad de tycker. Ett annat exempel är att lärare använder sig av olika övningar såsom "Fyra hörn", där eleverna ska ta ställning i olika frågor utan krav på att muntligen uttrycka vad de tycker. Lärarna uppger att det varierar mellan olika elevgrupper i vilken utsträckning som de är bekväma med att prata med varandra om frågor som berör kunskapsområdet.

Av intervju med elever framkommer att de upplever att det är spännande och obekvämt att samtala om sexualitet, samtycke och relationer. Det finns starka gruppkonstellationer inom klasserna och som elev pratar man helst inte med elever utanför den egna konstellationen. Eleverna säger att gemensamma diskussioner blir lidande då det är få eller inga elever som vill prata i helklass. Detta gäller även när de arbetar i mindre grupper och någon elev ska sammanfatta gruppens diskussion inför hela klassen. Några elever uppger att det händer att de frångår lärarens gruppindelning och sätter sig med klasskamrater som de känner sig mer trygga med. En elev framhåller att de märker av att vissa lärare är obekväma med att leda diskussioner eller undervisa om kunskapsområdet och det förstärker elevernas känsla av olust att delta i gemensamma samtal. I övrigt ger eleverna samma bild som lärarna av förekomsten av indelning i mindre grupper, men att det varierar i vilken

utsträckning som lärarna verkar för att eleverna ska få komma till tals. En del lärare försöker ha en dialog med eleverna och i andra fall svarar läraren själv på de frågor som läraren själv ställer. I det senare fallet kommer inte eleverna till tals.

De lärare som intervjuats uppger att de än så länge inte hanterat frågor som varit för laddade för att fånga upp eller svara på. Eleverna framhåller å sin sida att de upplever att det finns frågor som undviks, även om de inte är kontroversiella eller särskilt känsliga.

Det finns inga specifika förhållningssätt i undervisningen för hur samvaron i klassrummet ska se ut när eleverna diskuterar frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer

Granskningen visar att det inte finns några särskilda förhållningssätt för hur samvaron i klassrummet ska se ut vid undervisning om frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Enligt lärarna finns det generella förhållningssätt såsom att alla ska lyssna på varandra, inte avbryta varandra eller skratta åt andras svar som gäller i all undervisning. I samband med undervisning om kunskapsområdet händer det att lärare påminner eleverna om de regler som finns och att det är tillåtet att ställa vilka frågor man vill. Eleverna uppger att det finns generella regler för samvaron i klassrummet, men att lärarna inte tydliggjort dessa för dem när de har undervisning om kunskapsområdet. Enligt eleverna finns det lärare som inte ser till att förhållningsreglerna efterföljs genom att de exempelvis inte avbryter elever som pratar rakt ut.

Undervisningen synliggör och utmanar begränsande normer

Granskningen visar att undervisningen ger eleverna möjlighet att reflektera kring normer som handlar om könsroller, könsidentitet och sexuell läggning och hur det kan påverka människors handlingsutrymme.

Av intervjuer framkommer att eleverna arbetar med normer med tyngdpunkt under projektveckan "Bryt" i årskurs 8, men att det också förekommer därutöver. Ett exempel är från undervisningen i samhällskunskap där eleverna får reflektera över sina valmöjligheter kopplat till ett flertal variabler såsom kön, sexuell läggning, etnicitet och funktionsnedsättning. I historieämnet får eleverna arbeta med feminismens uppkomst och när man började identifiera sig utifrån sexuell läggning. Även i ämnet biologi ingår moment där eleverna får arbeta med och reflektera kring vad som är normförstärkande respektive normbrytande i relation till vad som betraktas som manligt respektive kvinnligt.

Bemötande och insatser som hävdar de värden som läroplanen anger**Undervisningen innehåller till viss del ett medvetet arbete med att bemöta destruktiva jargonger och uttryck för intolerans**

Granskningen visar att lärarna hävdar de värden som läroplanen anger och arbetar med att bemöta destruktiva jargonger och uttryck för intolerans i undervisning. Lärarna fångar dock inte upp sådana uttryck och jargonger för att kunna fördjupa frågorna i undervisningen.

Av intervjuer med lärare framkommer att elever som exempelvis uttrycker sig homofobiskt, nedlåtande eller kränkande på annat sätt tillrättavisas av lärarna. Flera lärare uppger att de markerar för elever när de passerar gränsen för vad som får sägas i klassrummet. En lärare säger att hen brukar påminna eleverna om att vissa typer av uttalanden kan vara olagliga. Förutom att uppmärksamma elever på ett dåligt beteteende i anslutning till att det sker i klassrummet brukar lärare också prata med elever enskilt efter lektionen samt i en del fall kontakta elevens vårdnadshavare. Eleverna uppger å sin sida att det varierar i vilken utsträckning som lärare reagerar på uttryck för intolerans. De flesta lärare bemöter och pratar med den elev som gått över gränsen medan andra inte reagerar på det som sagts utan fortsätter med undervisningen i stället.

Elevdelaktighet**Eleverna görs i varierande grad delaktiga i planeringen av undervisningen**

Granskningen visar att eleverna återkommande får genomföra utvärderingar av undervisningen inom kunskapsområdet, men de är inte delaktiga i planeringen och genomförandet.

I lärarintervjuer framkommer att eleverna ofta eller alltid får utvärdera undervisningen och att utvärderingarna ligger till grund för utformandet av den framtida undervisningen inom kunskapsområdet. Så är fallet exempelvis med projektveckan "Bryt", där lärarna tillsammans utarbetar den utvärdering som eleverna genomför. Även eleverna uppger att de får göra utvärderingar av undervisningen om kunskapsområdet, men att det varierar mellan lärare i vilken omfattning det görs. Det framgår också att eleverna inte ges möjlighet till delaktighet i planeringen av undervisningen. Eleverna uppger att det skiljer sig mellan olika lärare i vilken utsträckning de görs delaktiga i planeringen av undervisningen. Vissa lärare stämmer av med eleverna hur de upplever att undervisningen fungerar, men i planeringsfasen är eleverna inte delaktiga. Eleverna ger också exempel på undervisning inom kunskapsområdet där de inte heller får se någon planering överhuvudtaget.

Identifierade utvecklingsområden

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen behöver utvecklas inom området enligt följande:

- arbeta med att samordna undervisningen av kunskapsområdet för att synliggöra olika perspektiv så att eleverna får en helhetsbild samt möjlighet till fördjupning i lärandet

Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet.¹ Läroplanen anger också att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Läraren ska också organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang samt får möjligheter att arbeta ämnesövergripande.²

Av granskningen framkommer att undervisningen omfattar olika delar av kunskapsområdet, men att undervisningen inte är fördjupad samt att det saknas ett systematiskt och medvetet arbete för att synliggöra hur kunskapsområdets olika delar hänger ihop. När eleverna får möta externa aktörer såsom ungdomsmottagningen integreras detta inte i undervisningen för att fördjupa perspektiven i undervisningen. På så sätt löper eleverna risk att inte få en helhetsbild av och perspektiv på hur olika delar av kunskapsområdet hänger samman. Genom att använda kompetens från skolans elevhälsa, annan personal, ungdomsmottagningen eller externa organisationer kan lärarna bredda och fördjupa perspektiv i undervisningen. Genom att lärarna har kännedom om vad andra lärare undervisar om och förhåller sig till det kan de närma sig kunskapsområdet tillsammans med kollegor och skapa en helhet och likvärdighet för eleverna och ge dem möjlighet till fördjupning i ämnet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att utforma undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer så att den ger möjlighet till fördjupning. Undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer behöver exempelvis innehålla en progression där innehållet går från det elevnära och konkreta i de lägre åldrarna, till vidare

¹ Lgr22, avsnitt 2.8 *Rektorns ansvar*.

² Lgr 22, avsnitt 2.2 *Kunskaper Riktlinjer*.

utblickar och mer abstrakt innehåll i de högre åldrarna. Rektorn behöver även ge lärarna förutsättningar att samordna olika ämnesområden så att eleverna får möjlighet att uppfatta större kunskapsområden som en helhet samt att elevernas möten med externa aktörer knyts samman med den ordinarie undervisningen. Ett sätt kan vara att på skolan ta fram en övergripande plan för undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer och hur olika ämnen kan bidra till att ge eleverna en helhetsbild. En sådan plan kan också tjäna till att undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer blir mer likvärdig inom skolenheten.

Skolverket har material som kan användas i detta [Skolverket Stöd-i-arbetet/sexualitet-samtycke-och-relationer-i-undervisningen](#).

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen behöver utvecklas inom området enligt följande:

- arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck

Av läroplanen framgår att utbildningen ska främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas.³

Av granskningen framkommer att eleverna i begränsad utsträckning möter inslag i undervisningen som rör hedersrelaterat våld och förtryck och hur dessa kan påverka människors livsvillkor. Skolan ska förebygga och bemöta hedersrelaterat våld och förtryck med kunskap och aktiva insatser. Genom att ge eleverna kunskaper om maktstrukturer som rör hedersrelaterat våld och förtryck kan elever få kunskap om grundläggande rättigheter, såsom kroppslig integritet, att leva ett liv fritt från våld och rätten att få forma och påverka sitt liv.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärare förutsättningar att utveckla undervisningen så att hedersrelaterat våld och förtryck integreras i undervisningen om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. Det innebär att lärarna behöver arbeta medvetet med att eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om maktstrukturer kopplade till hederskultur och reflektera över exempelvis oskuldsnormer, begränsningar av handlingsutrymme och att hedersproblematik omfattar både kvinnor och män. Skolverket har material som kan användas i detta, se [Skolverket Stöd-i-arbetet Sexualitet samtycke och relationer](#) och [Skolverket Publikationsserier 2021 hedersrelaterat våld och förtryck](#)

³ Lgr 22, avsnitt 1 *Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag*

Undervisningens bidrag utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen behöver utvecklas inom följande:

- arbeta aktivt med strategier för att skapa ett öppet och tillitsfullt klassrumsklimat

I läroplanen anges att läraren ska öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem. Läraren ska också uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. Tillsammans med eleverna ska läraren utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen⁴.

Av granskningen framkommer att det varierar i vilken utsträckning lärarna ser till att både pojkar och flickor vågar och vill delta i samtal inom ramen för undervisningen. Genom att synliggöra och motverka mönster som begränsar elevers lärande, val och utveckling kan undervisningen utvecklas. Skolans verksamhet ska vila på en demokratisk grund och respektera människors lika värde. Genom att ha ett förankrat förhållningssätt som främjar ett tillitsfullt klassrumsklimat där alla elever oavsett könsidentitet vill och vågar yttra sig kan elevernas handlingsutrymme och demokratiska kompetens stärkas.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ger lärare förutsättningar att utveckla undervisningen för att främja ett öppet och tillitsfullt klassrumsklimat. Rektorn har ett särskilt ansvar för att både skolans utbildning och undervisning ska präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Genom det systematiska kvalitetsarbetet finns möjligheten till ett kontinuerligt och aktivt arbete. Skolverket har material som kan användas i detta, se [Skolverket Stöd-i-arbetet Regler-och-förväntningar-på-elever-i-undervisningen](#) och [Skolverket Stöd-i-arbetet Aktivt-jämställdhetsarbete-i-skolan](#)

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen behöver utvecklas inom följande:

- integrera frågor om intolerans, destruktiva jargonger och normer i undervisningen

I läroplanen anges att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har

⁴ Lgr 22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Riktlinjer

samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser.⁵

Av granskningen framkommer att det varierar i vilken utsträckning lärarna fångar upp och fördjupar frågor om uttryck för intolerans eller destruktiva jargonger i undervisningen. Genom att också arbeta aktivt med ett främjande och förebyggande arbete för jämställdhet kan skolan bidra till exempelvis elevers kunskaper om sina rättigheter, stärka elevernas förmåga att värna sin kroppsliga integritet gentemot vuxna och andra elever, och att lära sig att sätta ord på känslor och upplevelser.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn verkar för att undervisningen ska präglas av värdegrundsperspektiv. Inom ramen för undervisningen behöver frågor som rör jämställdhet och mänskliga rättigheter behandlas och fördjupas. Genom det systematiska kvalitetsarbetet finns möjligheten till ett kontinuerligt och aktivt arbete. Skolverket har material som kan användas i detta, se [Skolverket Leda-jämställdhetsarbete](#) samt [Skolverket Publikationsserier 2022 Främja förebygga upptäcka och åtgärda](#)

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att undervisningen behöver utvecklas inom följande:

- gör eleverna delaktiga i undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer

I läroplanen anges att eleverna ska delta i planering, genomförande och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter för att utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.⁶

Granskningen visar att eleverna återkommande får genomföra utvärderingar kring undervisningen i kunskapsområdet, men är inte delaktiga i planeringen och genomförandet av undervisningen. En konsekvens av detta är att områden som är av intresse för eleverna riskerar att inte fångas upp i undervisningen. Genom att på ett strukturerat och medvetet sätt göra eleverna delaktiga i planeringen av undervisningen om kunskapsområdet utvecklas elevernas förmåga att utöva inflytande samt möjligheten att identifiera områden där undervisningen behöver fördjupas.

⁵ Lgr 22, avsnitt 1 *Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmännisklighet*

⁶ Lgr 22, avsnitt 2.3

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att eleverna ges ett ökat utrymme för delaktighet i planeringen av undervisningen av kunskapsområdet. Ett sätt kan vara att lärare utefter elevernas ålder och mognad på ett strukturerat sätt tar del av elevernas behov och önskemål när det gäller undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Anna-Carin Kostic, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Carl Bexell. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Caroline Engskär och Ewa Mölleryd deltagit.

Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i de utvalda skolornas undervisning utifrån valda delar av kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer. I granskningen bedöms kvaliteten på undervisningen i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Frågeställning 1

I vilken utsträckning bidrar undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att ge eleverna kunskaper om och förmåga att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön samt hedersrelaterat våld och förtryck?

Kvalitetskriterier

Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning

Ämnesintegrerad undervisning

Kritiskt förhållningssätt och förmåga att fatta egna beslut

Frågeställning 2

I vilken utsträckning bidrar undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till att stärka elever i att göra medvetna och självständiga val såväl som att utveckla förståelse för egna och andras rättigheter?

Kvalitetskriterier

Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Bemötande och insatser som hävdar de värden som läroplanen anger

Elevdelaktighet

Bilaga 2: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.⁷

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.⁸ Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarsfulla individer och medborgare.⁹

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.¹⁰ Att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar innebär att det måste finnas kunskap hos såväl lärare och annan personal som hos elever om vad dessa värderingar och rättigheter innebär och hur de kan förverkligas.¹¹

Vad gäller elevhälsans roll framgår det av skollagen att den främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal.¹²

Av läroplanens inledande delar framgår att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Det framgår vidare att alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling aktivt ska motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en

⁷ 26 kap. 20 § skollagen (2010:800).

⁸ 1 kap. 4 § skollagen.

⁹ 1 kap. 4 § skollagen.

¹⁰ 1 kap. 5 § skollagen.

¹¹ Proposition 2009/10:165, *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet*, s. 634.

¹² 2 kap. 25 § skollagen.

trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar.¹³

Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i läroplanen och ta klart avstånd från det som strider mot dem.¹⁴

Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.¹⁵

Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.¹⁶

Skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor. Skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer

¹³ Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmännisklighet.*

¹⁴ Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, Saklighet och allsidighet.*

¹⁵ Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.*

¹⁶ Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter.*

präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi.¹⁷

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår att skolan aktivt och medvetet ska påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.¹⁸ Avseende skolans mål uttrycks bland annat följande. Att varje elev ska kunna göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter. Att varje elev respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet, tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa andra människor.¹⁹ Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Vidare ska alla som arbetar i skolan aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper samt visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt.²⁰

Läraren ska klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet. Vidare ska läraren öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem. Läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Undervisningen ska av läraren planeras och genomföras så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Läraren ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.²¹

Skolan ansvarar för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt har fått kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck.²²

¹⁷ Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag*.

¹⁸ Lgr 22, avsnitt 2.1 *Normer och värden*.

¹⁹ Lgr 22, avsnitt 2.1 *Normer och värden, Mål*.

²⁰ Lgr 22, avsnitt 2.1 *Normer och värden, Riktlinjer*.

²¹ Lgr 22, avsnitt 2.1 *Normer och värden, Riktlinjer*.

²² Lgr 22, avsnitt 2.2 *Kunskaper, Mål*.

Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Läraren ska också organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang samt får möjligheter att arbeta ämnesövergripande.²³

Avseende elevernas ansvar och inflytande anges i läroplanen bland annat att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Läraren ska verka för att eleverna oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen och även planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.²⁴

Vad gäller rektorns ansvar framgår av läroplanen att rektor har inom givna ramar ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen.²⁵

Läroplanen innehåller kursplaner för varje ämne.²⁶ Kursplanerna består av syfte och centralt innehåll samt kompletteras av betygskriterier eller kriterier för bedömning.

²³ Lgr 22, avsnitt 2.2 *Kunskaper Riktlinjer*.

²⁴ Lgr 22, avsnitt 2.3 *Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer*.

²⁵ Lgr 22, avsnitt 2.8 *Rektorns ansvar*.

²⁶ Lgr 22, avsnitt 5. *Kursplaner*.